

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	232
Land:	Syrien
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet, Utrikesdepartementet
Titel:	Mänskliga rättigheter i Syrien 2010
Udgivet:	7. juli 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	1. september 2011

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten kan inte ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Syrien 2010

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Allvarliga och omfattande kränkningar av mänskliga rättigheter i Syrien förekommer inom flera olika områden. Särskilt oroande är systematiska inskränkningar i åsikts-, yttrande- och föreningsfriheten.

Politiska och medborgerliga rättigheter som garanteras av den syriska författningen inskränks med hänvisning till de alltjämt gällande undantagslagarna från 1963. Dessa ger närmast obegränsade befogenheter för säkerhetstjänsterna, som är skyddade av immunitet (undantag från gällande lagar). Regimkritiker övervakas och kontrolleras genom reseförbud och hot och i många fall mångåriga fängelsestraff. Begränsningar av rätten till föreningsfrihet gör det svårt och ofta olagligt för rättighetsorganisationer att bedriva verksamhet. Undantagstillståndet avlägsnar rättsliga garantier och rättfärdigar användandet av speciella domstolar. Godtyckliga frihetsberövanden och utdragna rättsprocesser är kvarstående problem. Tortyr och ofrivilliga försvinnanden är förekommer fortfarande.

Dödsstraffet tillämpas och offentliga avrättningar genomförs fortfarande.

Grundläggande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter liksom rätten till arbete, utbildning och hälsovård garanteras av konstitutionen och annan lagstiftning. Tillämpningen är dock bristande, framförallt beroende på ytterligare reformbehov, vilket också gäller den alltjämt ineffektiva ekonomin. ..

De senaste årens ekonomiska reformarbete har snarast bidragit till ökade klyftor i samhället.

Ett stort antal irakiska flyktingar har tagits emot och har tillgång till hälsovård och utbildning men inte rätt att arbeta. Deras närvaro har inneburit ett hårt tryck på Syriens redan pressade ekonomiska situation.

Drygt en halv miljon syrier uppskattas vara internflyktingar till följd av den svåra torka som drabbat landets nordöstra regioner de senaste fyra åren. De, liksom andra sårbara grupper som stannat kvar i de av torkan drabbade områdena, lever under mycket svåra förhållanden.

Kurdernas minoritets- och kulturella rättigheter är kraftigt inskränkta och speciellt utsatta är de uppemot 300 000 statslösa kurder som saknar många grundläggande rättigheter.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Syrien har ratificerat följande centrala MR-konventioner för mänskliga rättigheter:

- Konventionen om de medborgerliga och politiska rättigheterna (ICCPR), men inte dess båda fakultativa protokoll.
- Konventionen om de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna (ICESCR).
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD).
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor (CEDAW), men inte dess fakultativa protokoll.
- Konventionen mot tortyr (CAT), men inte dess fakultativa protokoll
- Konventionen om barnets rättigheter (CRC) samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter och handel med barn.

Syrien har undertecknat men inte ratificerat Romstadgan för den internationella brottmålsdomstolen (ICC) och konventionen om rättigheter för personer med funktionshinder. Syrien har inte undertecknat konventionen mot påtvingade försvinnanden.

Syrien har heller inte ratificerat 1951 års flyktingkonvention eller dess protokoll från 1967. Den främsta orsaken är att det saknas lösning på den arabisk-israeliska konflikten och de palestinska flyktingarnas rätt att återvända.

Syrien har gjort en reservation mot artikel 20 i CAT om FN:s tortyrkommittés befogenheter. Syrien har också gjort en generell reservation mot artiklar i CRC och CEDAW i den mån de inte överensstämmer med nationell lagstiftning och den muslimska shariarätten (speciella lagar som hänvisar till Koranen).

FN:s specialrapportörer är sällan inbjudna. Under 2010 bjöds dock både FN:s specialrapportör för rätten till mat samt specialrapportören för rätten till hälsa till Syrien. Under året rapporterade Syrien till FN:s kommitté mot tortyr för första gången.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Det förekommer omfattande och trovärdiga uppgifter om att tortyr, fysisk såväl som psykisk, används i samband med gripanden och förhör av misstänkta. Organisationer för mänskliga rättigheter rapporterar årligen att personer har avlidit efter att ha utsatts för tortyr. Ingen offentlig information förekommer dock om tortyrbrott eller om hur sådana utreds och behandlas i domstol.

För första gången sedan Syrien anslöt sig till konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT) 2004 har Syrien i år rapporterat till FN:s kommitté mot tortyr. Bland kommitténs rekommendationer till Syrien återfinns att tortyr måste definieras enligt konventionen och införas i den nationella lagstiftningen och att straffsatsen bör vara i proportion till brottets allvarliga natur. Det noterades med oro att tortyr är vanligt framförallt i häkten och speciellt riktat mot den kurdiska minoriteten. Kommittén uttryckte även oro över att undantagstillståndet från 1963 nu har antagit en nästintill bestående karaktär som tillåter att grundläggande fri- och rättigheter upphävs. Man var vidare djupt oroad över att underrättelse- och säkerhetstjänst samt militär har immunitet från åtal för brott som begåtts i tjänsten, däribland tortyr.

Ödet för de uppskattningsvis 17 000 personer som anhölls under slutet på 70-talet och början på 1980-talet, framförallt anhängare till *Muslimska Brödraskapet* och andra syriska aktivister, är fortfarande okänt liksom för hundratala libaneser och palestinier som anhållits i Syrien eller försvunnit i Libanon under inbördeskriget 1975-1990 eller därefter.

I juli 2008 gjorde fångarna i fängelset i Sednaya, cirka 30 kilometer utanför Damaskus, uppror i protest mot villkoren i fängelset. Upproret slogs ned av myndigheterna och enligt rapporter dog ett stort antal fångar. Endast nio dödsfall har bekräftats med namn. De syriska myndigheterna har ännu inte

gjort något officiellt uttalande kring händelserna. Flera fångar som befann sig på Sednaya under upproret och som idag skulle ha avtjänat sina straff har fortfarande inte släppts från fängelset. En av dessa är Nizar Rastanawi, medlem i organisationen Arab Organization for Human Rights. I mars 2009 gjorde FN:s arbetsgrupp för godtyckliga frihetsberövanden ett uttalande att det fortsatta frihetsberövanden av Nizar Rastanawi var olagligt och godtyckligt.

Rapporter förekommer om handel med kvinnor för prostitution i Syrien eller genomfart genom Syrien på väg mot Gulfstaterna från bland annat Irak och staterna i före detta Sovjetunionen under slaveriliknande förhållanden. Handel med kvinnor för hushållsarbete förekommer.

I april 2010 trädde en ny lag i kraft om att bekämpa brott relaterade till människohandel. Lagen fastställer straffsatser för personer som varit inblandade i eller undanhållit information om människohandel. En avdelning specialiserad på att förebygga denna typ av brott, har upprättats på inrikesministeriet och det är även sagt att centra för vård av offer ska upprättas anslutna till socialministeriet. Speciell uppmärksamhet ägnas kvinnor och barn som är offer. Internationella organisationer verksamma inom området ser detta som en positiv utveckling som inger hopp om framsteg även inom andra närliggande områden. Under 2009-2010 öppnade två EU-finansierade skyddscenter för kvinnor, i samarbete med de syriska myndigheterna. Dessa center, i Aleppo och Damaskus, ska erbjuda direkt bistånd till kvinnor som har blivit utsatta för människohandel. I september 2010 arrangerade det syriska kvinnoförbundet, i samarbete med UNHCR (FN:s flyktingkommissarie) och IOM (Internatational Organization for Migration) ett tvådagars seminarium om att förebygga människohandel, remittering (pengar som de som utvandrat skickar hem till familj och släkt) och samarbetsmetoder, med över 60 deltagare från syriska myndigheter, kvinnoförbundets lokala filial samt FN-organen.

4. Dödsstraff

Dödsstraff förekommer i syrisk lagstiftning och verkställandet av dödsstraff återupptogs 2002. Offentliga avrättningar förekommer åter sedan 2006. Strafflagen stadgar dödsstraff, genom hängning eller arkebusering, som det strängaste straffet för bland annat mord, grövre sexuella övergrepp och sedlighetsbrott, samt vissa narkotika- och ekonomiska brott. Dödsstraff kan även utdömas i mål av politisk karaktär. Brott mot lagen om ”opposition mot revolutionens mål” från 1964 kan medföra dödsstraff i särskilt allvarliga fall. Lag 49 från 1980 stadgar att medlemmar av det förbjudna Muslimska brödrskapet kan bestraffas med döden. Det är dock vanligt att straffet omvandlas till ett längre fängelsestraff. Även våldsbrott som betraktas som terrorism kan bestraffas med döden. Det förekommer ingen offentlig

information om antalet dödsdomar. Minimålder för dödsstraff är 18 år. Det förekommer ingen offentlig debatt om dödsstraffet.

Enligt Amnesty International verkställdes minst 17 avrättningar i Syrien under 2010. Under 2009 var motsvarande siffra minst åtta. Detta gör Syrien till ett av de tio länder i världen som verkställde flest avrättningar.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden och trakasserier av oppositionella, människorättsaktivister, politiskt aktiva kurder och påstådda islamister förefaller fortfarande öka. Företrädare för människorättsorganisationer uppskattar att islamister utgör den största gruppen bland dem som fängslas för sina åsikter.

Under 2010 släpptes elva framstående människorättsaktivister från den så kallade Damaskusdeklarationen, efter att ha avtjänat sina straff, men åtskilliga nya människorättsaktivister har arresterats under 2009-2010 och ställts inför rätta, ofta i specialdomstolar.

Bland de mest uppmärksammade fallen är advokaten och människorättsförsvararen Muhannad al-Hassani som i juni 2010 dömdes till tre års fängelse, anklagad för att ha "försvagat nationalkänslan och förmedlat falska nyheter i Syrien som skulle kunna försvaga nationens moral". Al-Hassani hade publicerat rapporter från säkerhetsdomstolen, samt spelat en ledande roll i människorättsorganisationen Swasiya som inte är auktoriserad av de syriska myndigheterna. Observatörer från EU samt internationella organisationer var närvarande vid rättegångarna. EU har offentligt beklagat domen och bett om att han frisläpps. I november i fjol beslutade det syriska advokatsamfundet att utesluta al-Hassani ur samfundet för att han ledde en organisation som inte var godkänd av samfundet. Under 2010 fick al-Hassani det prestigefyllda priset Martin Ennals Award för sina insatser för att försvara mänskliga rättigheter i Syrien.

Även nestorn bland människorättsförsvarare i Syrien, advokaten och tidigare domaren, Haytham al-Maleh, dömdes i juli 2010 till tre års fängelse av den militära domstolen i Damaskus, anklagad för att ha "förmedlat falska nyheter som skulle kunna försvaga nationens moral". Överklagan mot domen avslogs i oktober i år. Al-Maleh hade skrivit många artiklar och uttalat sig i TV om kränkningar av mänskliga rättigheter och om korruptionen i landet. Al-Maleh är 80 år och vid dålig fysisk hälsa. Under 2010 tilldelades al-Maleh al-Karama award för mänskliga rättighetsförsvarare för sitt arbete för mänskliga rättigheter för alla syrier.

Syriska myndigheter belägger regelmässigt människorättsaktivister med utreseförbud för att förhindra att de deltar i konferenser eller möten utomlands. Enligt en rapport från mänskliga rättighetsorganisationen Front Line, publicerad 2009, var mer än 400 aktivister för mänskliga rättigheter under reseförbud.

Resor till Israel är förbjudna. Syriska medborgare som misstänks ha besökt Israel kan ställas inför rätta.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Författningen skyddar i princip grundläggande fri- och rättigheter, men den sätts ur spel genom undantagstillståndet som varit i kraft sedan 1963. Under undantagstillståndet tillåts den verkställande makten vidta en rad extraordinära åtgärder utan föregående beslut från rättslig instans. Till dessa åtgärder hör mötesförbud, kontroll och att tryckt material beslagtas, att hus eller företag genomsöks, arresteringar med mera. FN:s kommitté mot tortyr noterade vid Syriens första rapportering till kommittén i år att systematiska kränkningar av rätten till rättvisa rättegångar äger rum, bland annat på grund av brist på oberoende domstolar.

Domstolarnas oberoende i förhållande till den verkställande makten är mycket svagt.. Korruptionen är dessutom utbredd även inom rättsväsendet. Det förekommer att advokater som tar sig an politiska fall trakasseras av säkerhetstjänsterna eller beläggs med yrkesförbud.

Säkerhetsdomstolen (Supreme State Security Court) bör särskilt lyftas fram i sammanhanget. Denna domstol är skapad utanför det ordinarie rättssystemet och ansvarig endast inför inrikesministeriet. Den inrättades 1968 för att behandla fall som rör ”opposition mot revolutionens mål” och andra mål som anses beröra den nationella säkerheten, ett begrepp som även används i mål mot politiskt aktiva kurder, oppositionella, människorättsaktivister och påstådda islamister. Rättegångarna uppvisar stora brister i rättssäkerhet. Efter fängelseupproret i Sednaya gjorde domstolen ett uppehåll i sina prövningar, med början i juli 2008, men återupptog sedan sina rättegångar i mars 2009.

Presidenten har i egenskap av högsta beslutande instans för undantagslagarna rätt att besluta vilka mål som ska behandlas i säkerhetsdomstolen. En dom i säkerhetsdomstolen kan inte överklagas, men påföljden granskas av inrikesministern, som kan fastställa, ogiltigförklara eller ändra domen. Försvare ges inte tillfälle att träffa den tilltalade eller att ta del av åtalsakten före rättegången. Som regel tillåts inte muntligt försvar. Brottsrubriceringarna är i regel mycket generella och bevisprövningen följer inte internationell standard. Domstolen tar inte hänsyn till påståenden om att bekännelser framtvingats under tortyr.

Frikännanden förekommer i ett fåtal fall, men ofta utdöms långa straff som inte kan anses stå i proportion till åtalpunkterna. Rättsprocessen, från arrestering till dom, kan ta flera år och observatörer har sett exempel på att rättsprocessen kan ta upp till fyra år.

Säkerhetsdomstolens rättegångar offentliggörs normalt inte, men underhandsinformation om rättegångarna sprids via lokala frivilligorganisationers nyhetsbrev. Observatörer från EU-ambassaderna i Damaskus, inklusive den svenska, har sedan flera år tillbaka kunnat närvara vid säkerhetsdomstolen. Sedan november i år har dock diplomatiska observatörer nekats tillträde och uppmanats söka tillstånd för att få närvara vid domstolen.

Militärdomstolar behandlar med hänvisning till undantagslagarna även civila mål. Under 2008- 2010 har flera oppositionella, företrädare för mänskliga rättigheter och kurder ställts inför rätta i militärdomstolar. Flera politiska mål har under de senaste åren också behandlats inom ramen för det ordinarie domstolssystemet. Dessa rättegångar är, med undantag för domstolsförhören, offentliga. EU-observatörer, också svenska, har varit närvarande vid rättegångar i såväl militärdomstol som ordinarie domstol, i fall som bedömts vara politiska. De militära domstolarnas rättegångar har tidigare varit offentliga men sedan november 2009 har EU-observatörer inte tillgång till de militära domstolarna.

Det finns formellt inga skillnader i mäns och kvinnors tillgång till rättsväsendet, möjligen med undantag för familjerättsliga frågor (se punkt 14). Situationen för statslösa kurder är generellt besvärlig, vilket också gäller tillgång till rättsapparaten.

Amnestier (benådning) utfärdas traditionsenligt av presidenten. Vid den senaste amnestin, i februari 2010, beviljades i vissa fall amnesti för mindre förseelser och straff för livstidsdömda som var svårt sjuka förkortades. Amnestin inkluderade inte oppositionella och människorättsaktivister.

Syrien saknar ombudsmannainstitutioner.

7. Straffrihet

Omfattande kränkningar av de mänskliga rättigheterna begås inte minst av de många säkerhetstjänsterna, vars verksamhet de facto står utanför rättslig kontroll. Endast i ett fåtal fall får dessa kränkningar något rättsligt efterspel.

Till de brottstyper som sällan bestraffas hör mutbrott och annan ekonomisk kriminalitet. Korruptionen är omfattande och bidrar till att rättssystemet sätts ur spel. Det förekommer rapporter om ett stort antal domar i civilmål mot

staten som inte kunnat verkställas, till exempel i fall då staten dömts att betala skadestånd till enskilda. Detta undergräver allmänhetens förtroende för rättsväsendet och bidrar till att ytterligare urholka respekten för lag och rätt.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Författningen garanterar rätten att uttrycka sig fritt i tal och skrift, men med hänvisning till undantagslagarna görs omfattande inskränkningar i dessa rättigheter. Undantagstillståndet tillåter censur av alla tänkbara former av publikationer inklusive konst och reklam. Offentliga politiska åsikter eller aktiviteter som ifrågasätter rådande system eller det högsta ledarskapet tolereras inte. Lagen om ”opposition mot revolutionens mål” stadgar fängelse eller till och med dödsstraff för den som uttrycker oppositionella åsikter. De politiska fora för dialog som uppstod efter president Bashar al-Assad's tillträde vid makten år 2000 har gradvis tvingats stänga.

Medierna står under statlig kontroll och självcensur är vanligt. Direktcensur förekommer. Presslagen från 2001 öppnade för privata medier, men förbjuder publicering av information som anses kunna skada den ”nationella säkerheten, samhällets enighet, arméns säkerhet, respekten för landet och landets ära och den syriska ekonomin”. Journalister och publicister som bryter mot lagen riskerar fängelsestraff i upp till tre år och höga böter. Därtill har myndigheterna enligt gällande lagstiftning rätt att stänga berörd tidning eller förlag. Lagen om Journalistförbundet slår fast att förbundet aktivt ska sträva efter att förverkliga Baathpartiets direktiv. Journalister måste i praktiken vara medlemmar i Journalistförbundet för att kunna arbeta. Det förekommer att journalister arresteras och utsätts för hot och trakasserier av säkerhetstjänsterna.

I Reportrar utan gränser pressfrihetsindex för 2010 hamnar Syrien på plats 165 av 175. Syrien nämns också som ett av de länder där organisationen oroas av regeringens allt hårdare linje och kan anses tillhöra ett av världens mest förtryckande länder gentemot journalister. Enligt samma källa ska informationsministeriet under sommaren 2009 ha påbörjat en våg av arresteringar av aktivister, advokater och journalister. Organisationen The Syrian Centre for Media and Free Expression stängdes av myndigheterna i september 2009. Denna var landets enda icke-statliga organisation specialiserad på medier och Internettillgång.

Internetanvändningen har ökat snabbt under de senaste åren. Internetkaféer har öppnat i de större städerna. Idag uppskattas över tre och en halv miljon syrier ha tillgång till Internet. Enligt *Reportrar utan Gränser* är Syrien ett av världens mest förtryckande länder gentemot internetanvändare. Internet kontrolleras av säkerhetstjänsterna och fler än 200 hemsidor blockeras, däribland Youtube, Facebook, Wikipedia på arabiska, Amazon, Skype samt

bloggportalen Blogspot. Många andra blockerade sidor associeras med oppositionen, kurdiska rörelser, muslimska organisationer, mänskliga rättigheter och vissa utländska nyhetsbyråer, speciellt libanesiska. Ett flertal personer har under de senaste åren åtalats och blivit dömda, med hänvisning till framför allt nationell säkerhet, efter publicering eller korrespondens på Internet. Under 2010 kom ett nytt förslag om Internetlag. Lagen har redan godtagits av kabinettet men måste även godkännas av parlamentet. Om förslaget skulle gå igenom kommer detta att innebära en mycket hårdare censur av material publicerat online.

Författningen medger privata föreningar, men ger staten möjlighet att införa begränsningar. Tillstånd krävs för all föreningsverksamhet. Socialministeriet har sedan 2004 till uppgift att komma med lagförslag om ny lag för det civila samhället (nuvarande lag om att etablera och driva icke-statliga organisationer är från 1958). Enligt uppgift är texten godkänd på ministernivå men ännu inte överlämnad till kabinettet.

Flertalet registrerade enskilda organisationer är av välgörenhetskaraktär eller står nära statsmakten. Oberoende organisationer för mänskliga rättigheter nekas regelmässigt registrering eller avstår från att ansöka om registrering för att undvika avslag. Ett antal grupper, framför allt organisationer för mänskliga rättigheter och kurdiska partier, verkar därmed utan rättslig grund, vilket gör dem särskilt sårbara. Deras verksamhet är fortsatt svår. Många möten och demonstrationer förbjuds och de möten som tillåts bevakas av säkerhetstjänsten.

Religionsfriheten är fastslagen i författningen och de olika religiösa samfundens existens och verksamhet i det multireligiösa Syrien skyddas av den formellt sekulära staten. Religionsfriheten inskränks av bland annat den allmänna bristen på yttrandefrihet. I praktiken kan det vara svårt att fritt välja en annan religion än sina föräldrars eller att gifta sig med en person med en annan religionstillhörighet, inte minst på grund av att det inte finns civil äktenskapslagstiftning. Det går dock bra för en person att konvertera till islam men inte tvärtom. Missionerande verksamhet är inte förbjuden i lag men uppskattas inte av myndigheterna. Jehovas Vittnen är förbjudna sedan 1964 och betraktas som en sionistisk organisation. Fredagsbönen övervakas i regel av säkerhetstjänsten. Religiösa samfund måste vara registrerade hos syriska myndigheter. Inom ramen för kampen mot terrorism har regimen under senare år ökat kontrollen över finansiering av religiösa välgörenhetsorganisationer och utbildningssäten. Under undantagstillståndet kan arresteringar i förebyggande syfte göras. Åtskilliga mål rörande personer som anses ha en fundamentalistisk islamistisk profil och anklagas för innehav av olika religiösa texter, att sprida falsk information och så vidare, behandlas varje månad i säkerhetsdomstolen.

Rätten att bilda fackföreningar garanteras av författningen. I praktiken kan inte arbetstagare organisera sig i från staten oberoende fackföreningar. Alla fackföreningar måste tillhöra det enda centrala förbundet Allmänna fackföreningsfederationen. Detta domineras i sin tur av det statsbärande Baathpartiet. Lagen förbjuder inte strejker, men strejkrätten begränsas i praktiken av de allmänna inskränkningarna i församlingsfriheten.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Syrien är formellt en sekulär stat. Enligt författningen är Baathpartiet statsbärande parti och garanteras, tillsammans med några småpartier inom ramen för den så kallade *Nationella Progressiva Fronten*, majoritet i parlamentet och andra centrala statliga institutioner. All partipolitisk aktivitet därutöver förblir olaglig. Den ändock politiska oppositionen är splittrad och hårt kontrollerad av statsmakten och har inte möjlighet att öppet delta i det politiska livet.

Författningen stadgar att presidenten ska vara muslim. Presidenten, som också är överbefälhavare för de väpnade styrkorna och generalsekreterare för Baathpartiet, väljs indirekt av folket, som endast kan rösta för en kandidat som utsetts av parlamentet. Mandatperioden är sju år. Det senaste presidentvalet ägde rum den 27 maj 2007. Enligt officiella uppgifter röstade 97,6 procent av väljarna för den sittande presidenten Bashar al-Assad, som var den ende kandidaten. Valdeltagandet uppges officiellt ha varit 95,8 procent. Presidenten utser vicepresidenterna, premiärministern och ministerrådet.

Författningen slår fast principen om maktindelning mellan statens verkställande, lagstiftande och dömande grenar. Samtidigt ger den presidenten funktioner inom alla tre områdena. Presidenten är högsta beslutande instans för undantagslagarna och har i denna egenskap långtgående befogenheter.

Parlamentet består av 250 ledamöter som väljs i direkta val vart fjärde år. Baathpartiet och Nationella Progressiva Fronten (NPF) garanteras två tredjedelar av parlamentsplatserna. Resterande tredjedel är reserverad för oberoende – men av statsmakten godkända – kandidater. Det senaste parlamentsvalet ägde rum den 22 april 2007 och kan inte betecknas som vare sig fritt eller rättvist. Parlamentet tar inga egna initiativ och dess roll är begränsad till att ge synpunkter på regeringens lagförslag. En lag om politiska partier har under ett antal år sagts vara under utarbetande, men inga detaljer är kända om detta lagförslag.

I praktiken förekommer såväl religiös och etnisk som geografisk kvotering till exempelvis regering och parlament. Viss hänsyn tas i praktiken även till balansen mellan kvinnor och män. Det förekommer etniska minoriteter i parlamentet.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Syrien har ratificerat samtliga åtta centrala ILO-konventioner.

Diskriminering i arbetslivet är ett mindre problem i Syrien. Palestinier och kurder (med undantag för statslösa kurder) liksom andra religiösa och etniska grupper hävdar sig väl på arbetsmarknaden och har i princip samma rättigheter som syrier. Ett problem för flertalet syriska arbetstagare är att lönerna är låga i förhållande till levnadskostnaderna, som på senare år ökat kraftigt.

Officiellt är arbetslösheten cirka 12 procent. Inofficiellt menar många att den kan vara uppemot 20-30 procent eller ännu högre, särskilt i landets nordöstra del. Inte minst ungdomar drabbas hårt. Cirka 40 procent av befolkningen är under 15 år och mer än 200 000 ungdomar beräknas träda in på arbetsmarknaden varje år. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är endast drygt 20 procent, att jämföra med cirka 75 procent bland män. Lagen föreskriver samma lön för kvinnor och män, men det är inte känt i vilken utsträckning detta respekteras i praktiken.

Personer som ansöker om statlig anställning måste ha säkerhetstjänsternas godkännande. Ett arbetsrättsligt problem som framhålls av företrädare för mänskliga rättigheter är att statligt anställda enligt lagen kan avskedas av premiärministern utan att skäl framförs. Beslutet kan enligt uppgift inte överklagas.

Oberoende fackföreningar förekommer inte.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

FN:s specialrapportör för rätten till hälsa besökte Syrien i november 2010 och fokuserade då särskilt på tillgång till hälsovård för utsatta grupper, inklusive de i fängsligt förvar, samt tillgång till sexuella och reproduktiva rättigheter. Han menade att landet har gjort berömvärda framsteg för att förbättra hälsosektorn och nästan samtliga hälsoindikatorer under de senaste tre decennierna har förbättrats. Strukturen är sådan att staten tillhandahåller nästintill all service gratis till hela befolkningen. Man pekade dock på ett för lågt deltagande av det civila samhället när det gäller att ta fram a policy överlag, men framförallt i relation till hiv/aids. Vidare noterades framförallt de framsteg som gjorts gällande nyckelindikatorer för kvinnor och barns hälsa. Barnadödligheten har sedan 1980 gått ner med 75 procent och mödrars död i barnsäng har gått ner från 107 till 56 per 100 000 sedan 1993. Näst intill alla indikatorer pekar dock

på en kvarstående skillnad mellan stad och landsbygd med betydligt bättre resultat i städerna. Syrien lovordades för att de tillhandahåller hälsovård och stöd till de irakiska flyktingarna i landet.

Däremot uttrycktes särskild oro över att statslösa kurderna saknar rätt till och har mycket begränsade tillgång till hälso- och sjukvård. Det underströks även att ingen hänsyn tas till könsbaserat våld, vilket kan innebära allvarliga konsekvenser för kvinnors hälsa.

12. Rätten till utbildning

Tillgången till grundläggande utbildning för det stora flertalet är relativt god. Grundskola, upp till högstadiet är obligatorisk och kostnadsfri. Andelen kvinnor inom utbildningssystemet är lägre på alla nivåer, i grundskolan är 96,5 procent av pojkarna och 89,6 procent av flickorna inskrivna. Den obligatoriska skolåldern höjdes 2002 från 12 till 15 år. På grund av landets unga befolkning (se punkt tio) och den stora mängden irakiska flyktingar är utbildningssystemet för närvarande utsatt för stort tryck.

Andelen läskunniga bland befolkningen över 15 år uppgick enligt FN:s Human Development Index (HDI) för 2009 till 83,1 procent, att jämföra med knappt 65 procent 1990. Läskunnigheten är sämre bland kvinnor, i synnerhet de äldre. Skillnaden mellan könen är betydligt mindre bland ungdomar. Läskunnigheten bland ungdomar mellan 15 och 24 år är cirka 92 procent.

Privata skolor tillåts på alla nivåer efter godkännande från myndigheterna. Exempelvis har flera kristna samfund sina egna skolor och tillåts undervisa på exempelvis armeniska eller arameiska. Kurder tillåts däremot inte att undervisas på kurdiska.

Det förekommer begränsningar i icke-syriers rätt till fri undervisning, exempelvis statslösa kurder (se punkt 16). Barn till irakiska flyktingar tillåts formellt delta i undervisningen, men praktiska hinder medför att uppskattningsvis 30 procent av de irakiska barnen mellan sex och elva år inte går i skolan.

Enligt Syrian Commission for Family Affairs ska undervisning i mänskliga rättigheter ha införts på prov för vissa årgångar under 2009.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Enligt UNDP (FN:s utvecklingsorgan) tillhör Syrien de medelutvecklade länderna. Syrien hamnar på plats 107 (av 177) i HDI för 2007 med värdet 0.742. Värdet har förbättrats konstant sedan 1980 då det låg på 0.603. Några nyckelfaktorer i denna beräkning är medellivslängd (74,1 år), läskunnighet

bland vuxna (83,1 procent) och BNP (bruttonationalprodukt) per capita (4 511 US dollar).

Det förekommer stora geografiska och sociala variationer i medellivslängd, läskunnighet och inkomst. Under de senaste tre åren har Syrien återhämtat sig från flera år av svag tillväxt och privata investeringar har ökat som följd av ett förbättrat affärsklimat. Landets medelinkomst döljer dock mångåriga och möjligen fördjupade inkomstskillnader mellan landets regioner och alltsvårare förhållanden för befolkningen i de fattigare delarna av landet. De nordöstra delarna av landet uppvisar sämre resultat för nästan samtliga socioekonomiska indikatorer. I de södra delarna av landet där det finns många städer och tätorter är fattigdom ovanligt, medan kustregionen och de mellersta delarna av landet har medelhög fattigdomsnivå.

Arbetslösheten gick ner från 11,7 procent till 8,5 procent mellan 2002 och 2006 enligt syriska centrala statistikbyrån. Syrien står dock inför stigande ungdomsarbetslöshet. Ungdomar mellan 10 och 24 år utgör 34,2 procent av landets befolkning. Det finns en betydande könsdimension i arbetslösheten i landet. Arbetslösheten bland unga kvinnor är nästan dubbelt så hög som hos unga män.

Under september månad 2010 besökte FN:s specialrapportör för rätten till mat Syrien. Han noterade att Syrien står inför enorma utmaningar till följd av klimatförändringar, den stora inströmningen av irakiska flyktingar och ockupationen av Golanhöjderna. Han besökte de av torkan värst drabbade områdena i nordöstra Syrien, där inkomsten för de drabbade grupperna har minskat med så mycket som 90 procent och där många har sett sig tvingade att dra ned på sitt intag av mat. 80 procent av de drabbade säger sig leva på enbart bröd och te med socker. Runt 600 000 personer har flyttat till andra delar av landet. Särskild oro uttrycktes för situationen för de statslösa kurderna eftersom deras status är ett betydande hinder för dem att till fullo få del av de mänskliga rättigheterna, inklusive rätten till mat.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Trots att författningen slår fast kvinnors och mäns jämställdhet finns lagstiftning som verkar diskriminera mot kvinnor, framför allt familjelagstiftning, men även vissa lagrum i strafflagen och medborgarlagstiftningen. Detta gäller främst medborgarskap (inte möjligt för kvinnor att ge sina barn sin nationalitet), äktenskap, månggifte, förmyndarskap,

skilsmässa, vårdnaden om barn, våldtäkt, äktenskapsbrott, hedersrelaterade brott, preventivmedel och abort.

Religiösa domstolar beslutar i familjerättsliga frågor, som följer religions-tillhörighet vad gäller äktenskap och skilsmässa. I övriga familjerättsliga frågor, till exempel vårdnad av barn, arv och adoption, gäller den muslimska sharia-rätten för alla, även icke-muslimer, eftersom det ses som en angelägenhet för den allmänna ordningen. Enligt shariarätten förlorar kvinnan vårdnaden om barnen till sin mor om hon gifter om sig och till sin make när barnen uppnått en viss ålder (2008 höjdes åldrarna till 13 år för söner respektive 15 år för döttrar från tidigare nio respektive elva år). Det finns även begränsningar i mödrars vårdnadsrätt fram till denna ålder och de kan inte utan faderns medgivande besluta i frågor som rör barnet, till exempel när det gäller resor och bostad. I december 2010 offentliggjorde justitieministeriet att viss flexibilitet bör råda vid beslut om barns inskrivning i eller byte av skola. I denna fråga ska nu modern kunna ta beslut utan faderns medgivande. En far kan begära reseförbud för ogifta döttrar och en make kan på samma sätt begära reseförbud för sin hustru.

Minimiålder för att ingå äktenskap är 17 år för kvinnor och 18 år för män. Det är svårare för kvinnor än för män att ta ut skilsmässa, dels på grund av striktare regler för kvinnor, dels på grund av att det inte finns några krav på maken att betala underhåll och dela egendom som införskaffats under äktenskapet. Däremot måste mannen betala en med kvinnans föräldrar överenskommen summa i form av hemgift, där hälften går till kvinnan vid eventuell skilsmässa. Arvsrätten tolkas så att kvinnor endast ärver hälften jämfört med män. Ett skäl till detta uppges vara att män har livslångt försörjningsansvar för föräldrar och ogifta systrar. Gifterna har även försörjningsplikt gentemot hustrur och barn. Månggifte är tillåtet för muslimska män och förekommer i begränsad utsträckning, främst på landsbygden. Kvinnor kan inte anses vara diskriminerade när det gäller rätten att äga eller bruka mark.

Kvinnors sociala situation skiljer sig åt mellan stad och landsbygd liksom mellan olika samhällsgrupper. Det är fortfarande män som fattar beslut i familjen och kvinnor är fortsatt sårbara, eftersom djupt rotade sociala koder begränsar kvinnors möjlighet att välja när det gäller äktenskap, karriär och familjeplanering. Kvinnors deltagande på arbetsmarknaden är lågt jämfört med mäns (se punkt 10). Ett betydande antal kvinnor arbetar i den informella sektorn, där kontroll och socialt skydd saknas. Syriska kvinnor deltar i det politiska, rättsliga, akademiska och offentliga livet liksom i affärlivet, men i begränsad omfattning. En av landets två vicepresidenter är kvinna, medan runt sju procent av minister- och ambassadörsposterna innehas av kvinnor. Kvinnors andel i parlamentet uppgår till 12,4 procent (30 utav 250 platser). Syrien hamnar på plats 106 i UNDP:s könsrelaterade utvecklingsindex.

De senaste två åren har utrymme getts för en offentlig debatt kring vissa frågor som tidigare sågs som tabu, så som hedersrelaterade brott och våld inom hemmet. Under 2009 gjordes en ändring i strafflagen, i enlighet med ett påbud från presidenten, som innebär att det tidigare maximala straffet för hedersmord på ett år, nu ersatts med ett minimistraff på två år. Officiella siffror uppskattar att det förekommer runt 40 hedersrelaterade mord varje år. Kvinnogrupper beräknar siffran till runt 200.

Våld inom familjen faller under strafflagens allmänna paragraf om misshandel. Våldtäkt inom äktenskapet är uttryckligen undantaget från strafflagens paragraf om våldtäkt. Lagen förutsätter strafffrihet för män som gifter sig med den kvinna de våldtagit. Skamproblematiken gör att våldtäkter sällan anmäls. Otrohet definieras som ett brott både för kvinnor och för män. Kvinnors otrohet kan dock ge dubbelt så långt straff (upp till två års fängelse) som mäns och kräver betydligt lägre bevisnivå för fällande dom.

15. Barnets rättigheter

2009 släppte Syrian Commission for Family Affairs i samarbete med UNICEF (FN:s barnfond) en första så kallad SITAN-rapport (Situation Analyses of Childhood Status) om barns situation för Syrien 2008. Bland rekommendationerna i rapporten återfinns bland annat att fullfölja den lagstiftade och institutionella strukturen i förhållande till barnets rättigheter. Det omfattar att färdigställa *Comprehensive Childhood Act*, (övergripande stadga när det gäller barn), att upprätthålla respekten för strategin *Early Childhood Development* (små barns utveckling) och att skapa hållbara utbildnings- och kommunikationskampanjer för att höja medvetenheten om och ändra attityder och beteende gällande barns rättigheter. I rapportens rekommendationer lyfts bland annat fram behovet av att prioritera utbildning med fokus på barn med speciella behov och att genom forskning identifiera sociala, kulturella och ekonomiska orsaker till geografiska och könsmässiga ojämlikheter, samt att komma med rekommendationer för att komma tillrätta med dem.

Mer än 95 procent av barn som är födda i Syrien registreras vid födelsen och får därmed per automatik tillgång till den service staten ger. Övriga fem procent uppges inte registreras till följd av föräldrars okunskap eller kostnader det skulle medföra för dem som bor i avlägsna områden av landet. Beduiner och statslösa är speciellt utsatta grupper, liksom de fall där modern är syrier men fadern av annan nationalitet.

Den offentliga diskussionen om gatubarn och barnprostitution förblir begränsad. Åtal kan väckas mot barnmisshandel under strafflagens allmänna paragraf om misshandel. Våldtäkt mot barn omnämns specifikt och kan

bestraffas med upp till 21 års fängelse beroende på barnets ålder. FN:s barnrättskommitté har rekommenderat Syrien att införa särskild lagstiftning som förbjuder alla former av våld mot barn, inklusive sexuella övergrepp.

Barn mellan tio och arton års ålder kan dömas av en administrativ ungdomsdomstol till förvar i särskilda ungdomsinstitutioner. Institutionerna ska fungera som uppfostringsanstalter, men i praktiken råder fängelseliknande och undermåliga förhållanden. Barn har observerats inför rätta i ordinära domstolar, i kedjor, tillsammans med vuxna fångar.

Utbildning är obligatorisk till 15 års ålder. Flickor och pojkar har enligt lagen samma rättigheter till utbildning och sjukvård. I praktiken är andelen flickor inom utbildningssystemet lägre på alla nivåer. På landsbygden kan sociala värderingar och traditioner inverka negativt på flickors möjlighet till utbildning och arbete (se punkt 12). Statslösa kurdiska barn saknar en rad rättigheter (se vidare under punkt 16).

Minimiåldern för barnarbete har höjts till 15 år. Enligt officiella källor uppskattas 18 procent av arbetsstyrkan utgöras av barn i åldern 10-17 år. Med det ökade antalet irakiska flyktingar har även barnarbetet ökat och fenomenet gatubarn har börjat bli vanligare.

Värnpliktsåldern är 18 år och värnplikten är obligatorisk för män och frivillig för kvinnor.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

I Syrien återfinns många olika religioner och folkgrupper som lever samman i relativ harmoni. Krav på särskilt skydd eller rättigheter för minoriteter uppfattas av regeringen som ett hot mot den nationella enheten och vissa grannländers erfarenheter framhålls ofta som avskräckande exempel.

Kurderna är den största icke-arabiska minoritetsgruppen i landet och utgör ungefär tio till femton procent av befolkningen. Kurderna är i stor utsträckning en integrerad del av det syriska samhället men deras minoritetsrättigheter erkänns inte fullt ut. Kurdiska språket är förbjudet vid undervisning, i tryck eller sändning över radio och TV och kurders kulturella uttrycksmöjligheter begränsas. Ett återkommande problem är oroligheter och våldsamheter i samband med det kurdiska nyårsfirandet, Newroz. I mars 2010 dog minst en person, flera skadades och ett stort antal arresterades vid otillåtet offentligt högtidlighållande av Newroz i Raqqa. 49 av de arresterade anklagades i oktober, inför den militära domstolen i Raqqa, för att ha deltagit i firandet. I Qamishli stod 24 kurder åtalade på liknande grunder.

Det förekommer rapporter om kurder som dödas eller dött under mystiska omständigheter under sin militärtjänstgöring. Enligt dessa ska hittills i år minst åtta värnpliktiga kurder ha dött.

Ungefär 200 000-300 000 kurder är statslösa efter en arabiseringskampanj i norra delen av landet på 1960-talet, då runt 120 000 kurder framtogs sina syriska medborgarskap. FN:s kommitté för de mänskliga rättigheterna har uttryckt oro över att statslösa kurder fortfarande inte kan folkbokföras och att de utsätts för diskriminering.

De statslösa kurderna saknar en rad rättigheter som syriska medborgare, inklusive flertalet kurder, har. I enlighet med syrisk medborgarlagstiftning går statslösheten i arv på faderns sida. De statslösa kurderna betecknas idag av de syriska myndigheterna antingen som "ajanib" ("utlänningar") eller "maktoumeen" ("utan id-handlingar"). Framförallt de senare saknar en rad rättigheter, till exempel när det gäller möjlighet att få pass, tillgång till högre utbildning, äga fast egendom, bedriva näringsverksamhet eller ingå äktenskap och därmed få möjlighet att registrera sina barn.

De många religiösa minoriteterna i Syrien har rätt att utöva sin religion. Vissa restriktioner finns för att delta i det politiska livet för de mycket få judar som fortfarande lever kvar i Syrien. Judarna hade för ett par år sedan en egen primärskola som undervisade i judendom och i hebreisk gudstjänstordning. Idag finns inga judiska barn kvar i Syrien på grund av utflyttning. Arabiska är det officiella språket i statliga skolor, men undervisning tillåts i så kallade liturgiska språk som arameiska, armeniska och hebreiska.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Syrisk lagstiftning har ingen uttrycklig referens till sexuell läggning, men "onaturligt sexuellt umgänge" är förbjudet i lag och kan straffas med upp till tre års fängelse. Det förekommer rapporter om gripanden av HBT-personer (homosexuella, bisexuella och transpersoner). Homosexualitet, bisexualitet och transsexualitet är inte socialt accepterat bland allmänheten. Det finns ingen debatt om rätten till frihet från diskriminering på grund av sexuell läggning. Frågan drivs inte av organisationer för mänskliga rättigheter som arbetar i landet.

18. Flyktingars rättigheter

Trots att Syrien inte anslutit sig till Genèvekonventionen och inte har någon nationell asyllagstiftning eller asylprocedur så ger landet generöst skydd och bistånd till ett mycket stort antal flyktingar, främst irakier och palestinier.

Nationell flyktinglagstiftning är sedan flera år tillbaka under utarbetande i samarbete med UNHCR (FN:s flyktingkommissarie) och sägs nu vara i slutskedet. UNHCR uppger att samarbete med syriska myndigheter kring flyktingfrågor fungerar mycket bra.

Runt 470 000 palestinska flyktingar (från 1948 och 1967) är registrerade hos UNRWA (FN:s hjälporganisation för palestinska flyktingar) i Syrien. De har de flesta rättigheter som syrierna själva har, med undantag av medborgarskap vilket även innebär rätten till att rösta.

Efter invasionen av Irak 2003 och flyktingkrisen, som tog sin början 2006, förblev Syriens gränser öppna och hundratusentals irakier flydde till framförallt Damaskus. Syrien hyser idag det största antalet irakiska medborgare i regionen utanför själva Irak. I slutet på oktober 2010 var runt 140 000 irakiska flyktingar registrerade hos FN:s flyktingorgan UNHCR i Syrien. Sedan flyktingkrisens början har totalt fler än 270 000 irakier registrerats hos UNHCR i Syrien. Vissa av dessa har flyttats till tredje land eller har avrest till tredje land på andra sätt. Några har valt att återvända till Irak.

Flyktingar i Syrien har mycket begränsad tillgång till lagligt arbete. I praktiken arbetar dock många utan tillstånd, ofta i tillfälliga, lågavlönade arbeten. Irakiska barn har formellt möjlighet att gå i skolan, men omkring 30 procent bedömdes i en FN-rapport från 2006 stå utanför utbildningssystemet. Sedan 2009 uppskattades denna siffra ha stigit med ytterligare cirka 30 procent.

Ett undantag från det syriska generösa mottagandet av flyktingar var under flera år de irakisk-palestinska flyktingar som inte släpptes in i landet, utan vistades i ett ingenmansland vid syrisk-irakiska gränsen i flyktinglägret Tanf. Gruppen, bestående av cirka 350 personer, varav enligt uppgift cirka 130 barn vistades under svåra förhållanden i lägret från maj 2006 fram till dess att lägret kunde stängas 1 februari i år efter att de flyttats vidare till tredje land.

Det uppges att Syrien utvisar iranska medborgare av den arabiska ahwazi-minoriteten till Iran, där de anses riskera dödsstraff. Under 2008 rapporteras att sju stycken ahwazi deporterats till Iran, bland dem en kvinna med flyktingstatus i Danmark och hennes fem barn.

Runt 600 000 personer uppges vara internflyktingar från de av återkommande torka värst drabbade områdena i nordöstra Syrien (se punkt 13).

19. Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Syrisk lagstiftning skyddar funktionshindrade från diskriminering och strävar efter att de ska integreras på arbetsmarknaden. I april 2009 infördes en ny arbetslag som innebär att alla företag som har mer än 50 anställda måste ha

minst två procent anställda med funktionshinder. I praktiken skapar dock sociala mönster en svåröverkomlig segregering. Personer med funktionshinder göms ofta undan från det allmänna livet. Offentliga miljöer och kommunikationer är inte anpassade för personer med funktionshinder, vilket ytterligare bidrar till isolering. Syriska myndigheter och lokala organisationer har under senare år gjort vissa ansträngningar för att skydda och rehabilitera personer med funktionsnedsättning och för att öka medvetenheten bland allmänheten. Presidentens hustru, Asma al Assad, är aktiv inom området och stödjer personligen vissa lokala organisationer och initiativ.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Regeringen uppmuntrar bildandet av organisationer som kan dela bördan av socioekonomisk utveckling i landet. Under 2007 grundade presidentens fru, Asma al-Assad, paraplyorganisationen The Syria Trust for Development, för ett mindre antal organisationer verksamma inom området social utveckling. I början av 2010 organiserade fonden en första internationell konferens på temat *Emerging Role of Civil Society in Development* under hennes beskydd. I sitt inledningsförfarande betonade hon att hon var övertygad om att det civila samhället kan och bör spela en roll i Syriens framtida utveckling. Hon menade vidare att framväxten av det nya civila samhället återspeglar en stark politisk vilja i Syrien att låta icke-statliga organisationer ha en framträdande roll i den nationella utvecklingsprocessen. Initiativet fick mycket uppmärksamhet i syriska medier med positiva tongångar men tycks ännu gå på sparlåga.

Utländska enskilda organisationer har mycket svårt att få tillstånd att verka i Syrien. 2007 fick Röda halvmånen regeringens uppdrag att ackreditera utländska enskilda organisationer som vill arbeta med irakiska flyktingar i Syrien. För närvarande har 14 internationella icke-statliga organisationer fått tillstånd att jobba med irakiska flyktingar i Syrien. Under året har dock ett par av de sedan tidigare etablerade organisationerna fått lämna landet.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Förekomsten av internationellt finansierade projekt för mänskliga rättigheter är begränsad. Förtroendet för sådana insatser svagt i Syrien och man hänvisar ofta till västvärldens dubbla måttstockar gällande mänskliga rättigheter..

UNICEF och UNDP bedriver dock program för mänskliga rättigheter. Internationella Rödakorskommittén (IRCC) finns representerad i Syrien med

anledning av den israeliska ockupationen av Golan-höjderna, men tillåts inte besöka fängelser. IRCC har fortsatt att organisera aktiviteter för ökad kunskap om internationell humanitär rätt.

Organisationen the Geneva Institute for Human Rights har efter förfrågan från det syriska inrikesministeriet givit träning i mänskliga rättigheter för polisbefäl sedan 2007 och sedan 2008 har man även utbildning för Syrian Commission for Family Affairs, både i Genève och Damaskus.

Möjligheterna för utländska enskilda organisationer att verka i Syrien är begränsade (se punkt åtta).

Från EU-delegationen finns tillgång till medel inom ramen för *European Initiative for Democracy and Human Rights* (EIDHR).

Syrien omfattas av den svenska regeringens regionala biståndsprogram för Mellanöstern och Nordafrika. Ett av programmets prioriterade områden är att främja demokrati och respekten för de mänskliga rättigheterna i regionen, särskilt kvinnors och ungdomars rättigheter. En handfull regionala projekt som innefattar Syrien har hittills genomförts, framför allt av enskilda organisationer eller FN-organisationer.

Sverige har tagit en ledande roll i att få igång vidarebosättning (det vill säga att erbjuda skydd i ett annat land än det flyktingen flytt till) från bland annat Syrien i samband med den irakiska flyktingkrisen och har till Sverige vidarebosatt flera hundra irakiska flyktingar, inte minst av palestinskt ursprung, från Tanfläget.